

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Поляки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До ситуації.

Парлямент святкує через чотири дні, хоч над карком стоять так звані державні конечности. Се оригінальна проява, щоби в часі цильної роботи — дармувати. В статочнім господарстві се не могло би стати ся. В нас, впарляментарнім господарстві все можливе.

Коби хоч ті чотири дні незвичайних ферий ужито на дальші переговори між правицею а лівницею! Але і на се не заносить ся. Переговори ті, здає ся, відложено на січень і обмежено на Чехів та чеських Німців. В січні мають зібрати ся краєві сойми, а спеціально в Чехії мало би прийти до нової «мирової» акції між Чехами а Німцями. Німці признали би Чехам урядову чеську мову в чеських областях, а чеська більшість соймова подала би Німцям бодай частину всего того, що обіймає зеленосвятна їх програма для оборони національної меньшости німецької в Чехії.

Симчасом робить правительство заходи, щоби дістати бюджетову провизорію від парламенту бодай на два місяці і перевести до 31-го грудня через парламент квоту та справу консумційних податків. Проти бюджетової провизорії виступлять Чехи і будуть старати ся проволікти справу, але вкінці Чехи дадуть ся переголосувати, а гр. Клярі буде мати свободну руку до кінця лютого. Проти т. зв. конечностей державних Чехи — о скільки нині зложилась ситуація — не виступлять. Противно, Чехи принаглять справу квоти і консумційних податків і допустять до того, щоби ті дві справи станули на дневнім порядку. А ціль принаглення така, щоби опозиційній, антиугодовій лівіці подати можливість скомпромітувати ся перед собою і перед своїми виборцями. Die Linke soll Farbe bekennen, о скільки

она прихильна угоді з Угорщиною, та сама лівіця, що доси так завзято виступала проти угорської угоди? Чехи самі не віддадуть своїх голосів за квотою і консумційними податками, другі клуби правиці дадуть своїм членам свободну руку в часі голосованя.

Се для поясненя ситуації. До сего треба додати, що в середу і четвер, в часі парламентарних засідань безнастанно відбувались закулісові конференції між провідниками лівіці з одної сторони, а гр. Клярім і єго кабинетовими членами з другої сторони. Грос, Пергелъ, гр. Штірк, Швегелъ, Бернрайтер громадились біля гр. Клярого, Князьолуцкогго, Гартля та других в самім парламенті і в міністерияльних комнатах, щоби обговорювати хвилеву ситуацію. До них підступав дуже часто др. Білинський яко такий, що уважає ся по уступленю гр. Клярого президентом коаліційного кабінету. Предметом сеї закулісової акції було — о скільки нам доносять з Відня — стараня правительства, щоби лівіцю наклонити раз до уступств в користь Чехів, а відтак скомпромітувати, котрі клуби з посеред лівіці або послі з тих клубів дались би позискати для квоти і консумційних податків.

Д О П И С Ь.

З краю.

(В справі тайного посланя Впр. Митрополита до деканів.)

Наша редакція дістає безнастанно листи з признанєм від духовенства за се, що ми стали в єго обороні за кинений Впр. Митрополитом, а піднесений з радостю радикалами заміт, мов то наше духовенство здирає. Нині містимо допись дуже поважного священника, що вертає до сеї справи ще раз і висказує про неї свій суд незвичайно спокійно. (Прим. ред.)

«Хто винен? Може за пізно — але прихотилось тяжко навернути ся до справи так болючої, як зроблений духовенству закид здирства в ділі належностей епітрахильних і то так загально — мовби се було головним гріхом духовенства руского, а до того так звичайним, що Впр. Митрополит уважав се святим і першим своїм обовязком — так повитати підвласний клир. Дивна річ, що Митрополит галицької Руси зійшов ся тут з славно звістним обвинєнем руского духовенства в часі нагальної еміграції до Росії з сторони гр. К. Баденього. — Вдяка і честь Вашій часописи за дуже відповідну оборону духовенства у «Руслані». Вертаючи до річи мусимо конечно розглянутись по Станиславській дієцезії, де Впр. Митрополит набув такого досвєду. Отже за владіня ВПр. днесь Митрополита — не було в станиславській єпархії ані одного канонічного посіщеня, а з сего виходить, що ВПреоєсвященний не мав нагоди пересвєдчитись про добрі сторони підвласного духовенства — не знав просто і не міг знати, котрі духовні з пожертвованєм свого власного биту материяльного ділали понад свій обовязок — яко дійсні пастирі, що полагають душу за овци своя. Се бо категория людей (се всюда дєсь) не звичайна про себе трубіти orbis et urbi. Противно ВПреоєсвященний знав із жалоб тільки про надужитя — бо дійсно на доброго ніхтє не жалить ся — отже так само і парохіяни — ні. А знаємо зі всею певністю, що справозданя посіщєнь деканальних для референта консисторії — не були зовсім лектурою обовязковою. Але не конець на тім! Шчо ВПреоєсвященний здїлав в таких случаях, коли такі жалоби надходили? — Одного такого собрата, до котрого безнастанно виїздив декан на слїдства — по смерти декана ВПреоєсвященний іменували деканом. До другого подібного, на котрого раз-у-раз надходили подібні жалоби, написали ВПреоєсвященний власноручний білет — за котрий інтересований так роз'ярив ся — що сказав мужикови «аж тепер не попущу» і додержав слова (сей є совітником консистор-

28

ГЕРГАРТ ГАУПТМАН.

Візник Геншель.

(Далі).

ЧЕТВЕРТИЙ АКТ.

Пиварня Вермельскірха. Низький, побілений покій; на ліво двері, що ведуть до нутра хати. Задня стїна з лівого боку на правий ломить ся в середині у ріг і продовжуєть ся далі під простим кутом. Таким чином повстає простір немов рід коритаря, зі задньою стїною, посуненою далеко взад. Права стїна того простору, що є також стїною передньої части, містить в собі шкляні двері, що ведуть на двір, а ближче з переду вікно. — При задній стїні, на ліво, є шинківний стіл, на ньому чотиригранні фляшки з горівкою, посудина до пива, шклянки і пр. По хаті порозставлювані ясно-поліровані меблі з вишневого дерева: столи та стільці. Червона заслона відділює передню часть від задньої. В сій останній є також багато стільців, а цілком у глибині білярд. — По стїнах порозвішувані олійні картини, в більшії части змальовані на них сцени із стрілецького життя.

Вермельскірх сидить в шляфроці з льошкою на довгім цибуху в губі та грає на пивні, що стоїть на ліво під стїною.

Три охитничі вогневі сторожі грають в білярд.

На право сидить Гауфе над чаркою горівки; видно вже, як він опустив ся.

Пані Вермельскірх, нехарна баба, мов циганка,

мне за столом шклянки. Францішка сидить на рамі вікна та граєть ся із котиком.

Кельнер Юрко стоїть при шклянці пива при шинковім столі у гарній весняній одїжї, лякерах, глясе-рукавичках, на голові має циліндер.

ВЕРМЕЛЬСКІРХ

грає та присьпівує собі.

Як я князем був аркадійським
Богацтва мав, народ, майно.

ЮРКО.

що за той час робив рухи під такт.

Ну, лише далі, лише далі!

ВЕРМЕЛЬСКІРХ

кашляє значучо.

Не йде! — Захрип! — Ну, най буде...! —
Іще раз зачинаймо!

Як я князем . . . . .

кашляє.

Як я князем був аркадійським,
Богацтва мав . . . богацтва мав . . .

Е, до сто чортів!

ЮРКО.

Все далі, все далі! Та-ж се було цілком добре! Так гарно!

ВЕРМЕЛЬСКІРХ.

Я вам щось закашляю. Тепер вже якось не йде воно.

ЮРКО.

Ну, я сього не розумію. Та-ж се найкраща придворня музика.

ВЕРМЕЛЬСКІРХ.

Придворня музика на польованю!

ЮРКО.

Про мене, хочби навіть. Я там не знаю так точно ріжниці. Ну, панно Франю, чого ви так сьмієте ся?

ФРАНЯ.

Тому, що ви маєте такі гарні лякери!

ЮРКО.

Ну розумієть ся. Я-ж не можу ходити на босака. Дайте-но міні іще шклянку пива. Як там буде з чаркою данської золотівки, панно Франю? Ах так, мої лякери гарні. Тай коштують мене також чотири таляри. Ну, але тепер можна собі на се дозволити. «Під мечем» заробить ся хоч що-то. Розумієть ся, що як я був іще «під звєздою», то не міг ходити у лякерах.

ВЕРМЕЛЬСКІРХ.

Подобає ся вам ліпше «під мечем»?

ЮРКО.

Ну вже-ж! Такого добраги-пана як тепер

ским). Одному знов героєви бездітному, дуже вчасному парохови, що не мав інших заслуг, крім твердості, постарали ся о перворядну парохію цісарского надана. Одного знов, про котрого парохіянин при комісії податку особисто, з мотивом закиду митрополичого публично свідчив, що висший може платити податок, зроблено віцедеканом і т. д.

Тому прошу о відповідь на поставлене питання! Нарешті є то тайною загально відомою, що ВПреоосвященній заявляли прилюдно, що ніякої рускої часописи не читають. Відкиж ма-ла взятись знаємість конечна для верховного душпастиря про бажаня, терпіня, потреби, злі і добрі порови підвластного стада?! Гірко оно і дуже гірко стояти під закидом так не заслуженим і для того прошу звинити, що я в сей спосіб підніс тую справу. Дало би ся ще много на сю тему навести — але »полсжи Господи хранение устам моім!«

3 засіданя польского Кола.

Вчера відбуло польске коло явне засіданє, що тревало повних вісім годин. Крім членів кола явили ся на засіданю члени палати панів: Мадейский, Любомірский, Залеский і соймовий посол, Незабітовский.

Перший промовляв Мілевский, котрого вже від давна визначено на референта бюджету. Він зазначив, що польске коло не має довіря до правительства і тому може єму ухвалити лише двомісячну провізорию, бо правительство з тримісячною провізорию в руці могло би рядити без польского кола. Пос. Пентак розказує про обструкцію, яку вели Чехи в комісії бюджетовій. Поляки сеї обструкції не попірали. Бесідник думає, що перед бюджетовою провізорию належить поладнати угодові предложєня. Пос. Рutowский підносить з вдоволенєм, що в польским колі настало отверєзїне. Не видить причини, для чого би сей кабінет заслужував на менше довіря, як попередні. Належить дати тримісячну провізорию, хоть би з огляду на потреби галицкогo сойму, що мусить довше ради ти, як давнїшими літами. Пос. Дав. Абрагамович є за двомісячною провізориєю. Пос. Білінський заявляє ся за двомісячною провізориєю і доказує, для чого теперїшне правительство не заслугоє на довіре. Сли правительство хоче уздоровити фінанси країв, то се заслуга не Князьолуцкогo, лише Кайця. Се видимо з того, що теперїшний проєкт санації обтяжує лише горівку, а не обтяжує пива, хоть оподаткованє горівки повинно наступити разом з пивом. Сли дамо двомісячну провізорию, то лише з огляду на державу, а не з огляду на кабінет. Два місяці вистанє для соймів і для німецко-чеської конференції. Бесідник заявляє, що свій другий проєкт в справі помирєня Чехів з Німцями опрацював разом з гр. Пальфі. Пальфі і Повше молили Чехів, щоби прийняли сей проєкт, однак они відкинули єго, покликуючись на прєсію своїх виборців. На обструкцію глядить бесідник песимістично. Він боїть ся, що угода і

бюджет можуть упасти. На Чехів не можна в більшій мірі натискати, як се роблено доси. Сли Поляки будуть голосувати з Німцями, остудять ся відносини до Чехів, прийде инше правительство і можуть настати абсолютистичні експерименти. Короткий рєчєнец провізориї зневолить правительство, щоби почало акцію. Клярі колибає ся і ходить до Штірка, як до суперарбітра. Чим більше часу буде мати Клярі, тим більше буде колибати ся. Мадейский заявляє, що нема причини відмовляти теперїшню правительство довіря. Правительство гр. Клярого буде так довго тревати, як довго не настане порозумїне між лївцею а правцею. Тепер неможливий ані кабінет лївці, ані правці. Цісар бажє коаліційного кабінету. Пос. Яворский замічає, що спір німецко-чеський мусить бути поладнаний. Угода з Угорщиною мусить перейти в парламентарній дорозі. Сли Чехи залишать в справі угоди обструкцію, то лише для того, щоби скомпромітовати лївцю. Впрочім хто знає, чи Чехи не будуть робили обструкції при другім читаню. Бесідник осуджує обструкцію, що раз являє ся як непогода, то знов як буря, а вкінци як осінний дощ. Чехи ризикують, устроюючи обструкцію. Ситуация подібна нині, як в р. 1895. І тоді стояли отвором для Чехів ворота, які сами собі замкнули. Димісія гр. Клярого не має нині ніякої ціли. З хвилиєю, коли єго кабінет сповнить задачу, сам піде проч. Тримісячна провізорию не дасть ся осягнути в парламенті, лише двомісячна. Два місяці часу вистануть для соймів. Посли: Евг. Абрагамович, В. Дідушицкий і Козловский промовляли за двомісячною провізориєю, почім рїшено одноголосно дозволити лише на двомісячну провізорию.

Новинки.

— Наших П. Т. Передплатників просимо о вирівнанє рахунків. Ми зневолені оплачувати все готівкою, тому не можемо на будуче нікому уділяти кредиту. Хто з наших передплатників не вирівнає в найближшій часі залеглої, тому перестанемо висилати часопись. Ми не думаємо деморалізувати рускої Публики, що привикнувши до неточного плаченя за часописи, забажає опісля, щоби їй всі рускі видавництва присилано даром.

— 3 Станиславова пишуть нам: В понеділок дня 11. грудня 1899 р., се є в на вечерє св. Андрея, устроюють станиславські руско-народні товариства, в честь Єго Преосвященства Андрея гр. Шеніцкогo, Епископа станиславського, »Святоточний Вечер« на котрий підписаний комітет має честь Вашу Всечестність запросити. — Станислав, дня 7. грудня 1899. — О. В. Фадієвич, І. Каранович. Др. М. Коцюба, О. И. Порайко, К. Чорньєкова, О. С. Тороньский, Т. Стахєвич Р. Зарицкий, А. Шахнович. — Програма: 1. Привітне слово; совітник суду І. Каранович. 2. Бортнянський, концерт К. XXIX. »Восхваляю імя Бога моего з пісню«; виконає хор питомців Бурси св. Николая. 3. З оп. »Mignon« Сарасатого, сольо скрипковє, в супроводі фортепяну; виконає пані І. Слонєвска. 4. Отче наш — пересьлїв О. Федьковича, деклямація; виголосить панна З. Струтиньска. 5. Ах деж той цвіт — Нижанковського, сольо сопрановє; відсьпїває панна О. Проскурницька. 5. На розвалинах Галича — слова Метеллі, музика В. Матю-

ка; виконає мішаний хор »Станиславського Бояна« в супроводі фортепяну. 7. Закінчить живий образ. — Вечерок відбудє ся в сали Товариства ім. Мюншюка. — Початок точно о годині 5. вечером. (О годині 5. буде сая замкнена). Вступ безплатний, тільки за запросинами. Стрій для пань вечерковий або народний, для мушчин балевий.

— Розпраза пос. Вахнянина против редактора »Monitora«, Брайтера і редактора »Галичанина«, Вол. Луцика о обиду чєсти назначєна на день 15, грудня с. р.

— »Галичанін плаче« і то гіркими слезами, що у Львові організує ся новє руске сторонництво. В 265 числі подає »Галичанін« вступну статію п. з. »Слово на розумь«, в котрій хоче проговорити до розуму своїх недавних союзників і каже їм виразно, що розбитє консолідації будє »вреднимь« для »русского народа«, та що організацію нового сторонництва викликала хибя... польска інтрига. При кінци додає »Галичанін« від себе: »Мы не были и не будем врагами малорусского нарѣчя, мы желали бы и желаемъ его развитія естественнымъ, а не искуснымъ по рецепту Баденъевъ, Бобжинскихъ и прч. составленнымъ путемъ и для того всякій разумный сепаратистъ не можетъ видѣти въ нашей партіи своихъ противниковъ, а тѣмъ меньше враговъ. Если же народовцы дадутъ себе водити за носъ »сплочной ієрархіи« и хотьбы и безсознательно забудутъ о томъ, що въ единствѣ и солидарности почиваетъ сила — то они противъ своей воли и желанія нанесутъ своему народу больше вреда чѣмъ пользы и наслѣдники ихъ будутъ за то кидати на нихъ проклятія. Caveant consules!... Ой так! »Мы не были и не будемъ врагами малорусского нарѣчя!« пише нині »Галичанін«, а в серпни сєго року назвав се »малорусское нарѣчє« »языкомъ свинопасовъ и пастуховъ«. Річ певна, що там, звідки викидають москвофілів за двері, мусить бути... польска інтрига. Впрочім плачі »Галичаніна« може за вчасні, бо судячи по дотеперїшній діяльності п. Романчука, ми певні, що при найближших виборах побачимо єго знова в обіймах москвофілів, коли лише новє сторонництво не будє представляти для него інтерєсу. І знов загриє ся пять, або шість округів, але за те »русский народъ« не понєсєть вреда«, бо будє консолідація...

— Отрєсє кокаїною. Якась зарібниця, що мешкає при Домініканській ул. ч. 3 ужила небережно кокаїни проти болевї зубів і отроїла ся нею.

— В процесі о убийство християнської дівчини, що вів ся в Станиславові против Нути Мармороса, рїшено ще доповнити свідєтво. Тому відложено процес на внесенє прокуратора до найближшї каденції присяжних судів.

— *Żołnierzem być, to istny raj!* Під таким заголовком подав був »Głos Przemyski« новинку, де доносив про засуд на вязницю капрала Гломбінського за се, що він замельдував ся, як хорий. Новинка кінчила ся словами: Istny Kamrac! Сею новинкою почувли ся війсковї власти обиджєними і перед кількома днями відбула ся розправа против Тад. Регєра і Тадея Колькевича, з котрих перший завинив се, що написав новинку, а другий, що помістив єї, якo відвічальний редактор. В часі розправи перєслухано Гломбінського, тепєр вже скарбового стражника, а сей зізнав, що з причини секатур в війску хотів собі відобрати жите. Противно, перєслуханий лікар, др. Гілевич і капітан Камер твердили, що жовїтрам ніхто кривди не робить, що спеціально Гломбінський був лєдарєм, що все удавав хорого. Капітан Камер заявив при сій нагоді, що чує ся новинкою Регєра лично обиджєним, бо в ужитю слова »Камеруа« є ви-

не мав я іще, від коли працюю у своїм фаху. Жїємо собі як два приятелі, як два брата, що так скажу; до нього міг би я говорити »ти«.

ВЕРМЕЛЬСКІРХ.

У Зібєнгар не було, бачить ся, так. Франя сьмієть ся.

ЮРКО.

Ну, бачите: гордіня мусить бути все карана. За чотирнацять днів — три неділі, тай буде у нього ліцїтация, а я можу купити собі золотий його годинник.

ВЕРМЕЛЬСКІРХ.

То купити собі радше цілу хату.

ЮРКО.

Поки що іще ні; на таку річ треба підждати, але вона вже й так продана! А зрештою на здоровля мої паньство, — ваше здоровля паньство! Бо як вже всі будуть порожні, то є тут іще більше. — Купець зовє ся Екснер? Що? Той, що се купив? Він будє наповняти лише фляшки мінеральною водою, та будє розсилати їх; гостинницю хоче винаймити. — Я винаймав би її зараз, коби були лише гроші.

ГАУФЕ.

То йдїть до Геншля, він вам дасть.

ЮРКО.

І, знаєте що, воно не було би так цілком неможливе.

ГАУФЕ.

Знаємо, знаємо, ви стоїте в дуже близьких відносинах з його жінкою.

Франя сьмієть ся.

ЮРКО.

Ну, чому-ж би ні? Нічого собі жіночка! Чуєте? Жінки будуть вам їсти з руки тому, хто знає, як забрати ся до них.

ГАУФЕ.

Ну, коли ви довели до сього, що Геншлева їсть вам з руки, то мусите розуміти ся на річи.

ФАБІП

входить з посторонок на плєчах. Сїдає незамітно в кути.

ЮРКО.

Бачите, маєте, що кажу! Але се не кождий потрафить. Хто не є тут на місци, той може вам найкращий шматочок перєслїпити.

ВЕРМЕЛЬСКІРХ.

Ну, не кождої то днини іще вечір.

Входить Зібєнгар лївими дверми.

Де Геншель запосаєне, там не ростє трава Найнищий слуга, пане Зібєнгар.

ЗІБЕНГАР.

троха блідий.

Добрий-день!

ЮРКО.

Пїду я на хвилину до білярду.

Бєрє своє пиво та йде в задний простір.

ЗІБЕНГАР.

сїдає при столі коло фортепяну.

Ви, бачить ся, сьпївали, пане Вермельскірх. Не перебивайте собі, прошу.

ВЕРМЕЛЬСКІРХ.

Що? Я? Сьпївав? Чи-ж се можливе? Я знаєте, так сильно зворушений. Але коли ви вже кажете, то се мусить бути правда. Позволите, що присяду ся до вас? Принеси міні грацького, Франю!

(Далі будє).

разна аллюзія ро его назвиска. Судії присяжні увільнили Реґера від проступку обиди чести, а Колькевича засудили «за занедбане редакторських обовязків» на 10 зр. кари.

— **Напад робітниць.** Як доносять з Находу, в Чехах, дня 1. с. м. вдерло ся близько сто осіб, самих жінок, до канцелярії одної з тамошних фабрик і при помочи робітників звало до дирекцію до підписання заяви, що повертає давний фабричний регулямін. На другий день уневажнив правительственний комісар сю вимушену концессию і зарядив слідство против всіх демонстрантів.

— **Убийство лат. священика.** З Філядельфії доносять: Кс. Вінкентія Залеского, пароха польської «незалежної» парохії убито у власнім домі. Залеского найдено рано нежитого в калужі крови. Небавом закінчив він жите. Хто его убив? — доси незвісно. Оповідають, що попередного вечера відвідали Залеского два «незалежні» священики, Гавриховский і Радзішевский з Чікопее. До парохіяльного дому завів їх презе парохіяльного заряду, Пшеніньский. Сей розказує, що коли перед 10 годиною переходив коло парохіяльного дому, замів, що ксьондзи сварили ся досить голосно. Натомість візнає органіст, що видів, як входили до дому три жінки, Жінок тих не найдено, а Гавриховского і Радзішевского увязнено.

— **Убив парасодем.** В Кракові відбула ся сими днями розправа против Еман. Томашевского, 22-літнього кравецького челядника о убийство. Причиною сего обвинена була нічна бійка з дня 7 на 8. жовтня. Веселе товариство вийшло з шинку. Член сего веселого товариства, Теоф. Гузіковский ударив в лице Пепшака. На поміч Пепшакови прибіг Томашевский і зранив Гузіковського парасодем в голову. Мимо сеї рани Гузіковский ходив цілий другий день, був в шинку у жида, де дістав новий «почастунок», сим разом по лиці, і то так сильний, що перевернув ся на землю. По тих противностях жита, Гузіковский помер дня 20. жовтня. Лікарі ствердили, що причиною смерти була рана, завдана парасодем. Присяжні судії потвердили 9 голосами питане про убийство, однак додали, що стало ся се без злого наміру. В наслідок сего Томашевского, що пересидів три місяці в слідстві, увільнено від вини і кари.

— **Увязнене посла.** Провідника сицилійских розбишак, посла з Палермо, Паліццолю увязнено вчера.

— **Куля п'ятнадцять літ в мозку.** На клініці в Москві довершено недавно цікавої операції на одній хорій з Гельзінгфорсу, що перед п'ятнадцятьма літами одержала кілька стрілів з револьвера в голову. По катастрофі була хора 52 днів нежитомна, опісля мала на протяг одного року спаралізовану руку і ногу, а вкінці на памятку по тім страшнім случаю лишив ся їй тяжкий біль голови, що мучив єї повних 15 літ. Дперва недавно проф. А. Бобров, до котрого нещаслива удала ся на пораду, відкрив при помочи лучів Ретигена, що в задній часті мозку находить ся куля, що зіставала там літ п'ятнадцять. Кулю виїнято, а пациентка в десять день пізніше опустила клініку в найліпшій здоровлю.

— **Убийство на улиці.** У Варшаві напав в неділю коло 11. год. вночі на 28-літнього зарібника Красінського якийсь молодий муштина і ударивши свою жертву ножем у груди, утік швидко в напрямі Нововеликої улиці. Як показало ся потім, був се різничий челядник, 22-літній Валеріян Наїф. Причини злочину на разі не сказав. Красінського перевезено до шпиталю, але всяка поміч показала ся безкорисною.

— **Чим раз дальше.** Дня 10. с. м. при зелізничім департаменті в Петербурзі збере ся спеціальний комітет для остаточного поладнання питання будови нової азійської залізниці, що получить Астрахан з границею Перзії. Кошти будови сеї залізниці, що в значній часті піде безлюдними каспійскими пустинями, ще не обчислені, в кождім однак разі будуть величезні. В звязи з тим зістає послідний російско-перський договір, про котрий доносить Daily Mail. На підставі сего договору одержує Росія виключне право будови залізниці на перській території аж до Монополі. Англійський дневник завіряє, що причиною сего договору є ситуація в полудневій Африці, причім додає, що Перзія починає чим раз більше хилити ся до Росії.

— **О жінки.** У вересні 1900 р. відбуде ся в Парижі міжнародний конгрес в справах правного і суспільного становища жінок. Він обіймати метри секції: 1) економічну, моральну і суспільну, причім буде звернена особливша увага на питане моралі, іменно на справу «однакої моралі для муштин і жінок», а враз і на питане знесення проституції, яка користає ся опікою держави; 2) в справі виховування дітей, що роздивить ся у задачах міської школи; 3) правничу, яка займе ся однаким політичним і суспільним правом муштини і жінок. В звязи із конгресом відбуде ся вистава праці жінок зі всіх обелів їх діяльності. Найінтереснійшою частиною сеї вистави буде збірка всіх письменних творів — книжок, розвідок, нарисів, повістий — у всіх

мовах та із всіх часів, у яких автори займали ся жіночою справою.

— **Пожички для літератів на слово чести.** В Парижі існує від недавна інституція, заложена панею Робен, що віддала значну часть свого майна на се, щобі бідним літератам уділяти позичок без ніякої поруки. Каса функціонує вісім місяців і роздала вже позичок на 20 тисяч франків. Назвиска позичаючих літератів удержує ся в тайні. Позичаючий, в заміну за одержану суму, пише поквітоване в такій формі: *Зобовязую ся словом чести віддати... франків, позичених мені панею Робен.* Речиньє віддачі неозначений. Позички від 5—20 франків видають ся без письменних доказів. Позички на слово чести і підпис виносять від 50 до 500 франків. Богато літератів звернуло вже позичені суми. Пані Робен є певна, що прочі сплатять свої довги до двох літ. Як потрібною була ся інституція, доводиль сей факт, що один з визначних письменників, творець тридцяти повістий зневолений був зятягнути позичку 200 франків.

— **Збуренє мосту при помочи електрики** відбуло ся недавно в Клітон (Індіяна) в Сполучених Державах. Йшло там о як найшвидше збуренє деревляного мосту, що стояв на мурованих стовпах. Не можна було покористати ся ані вогнем, ані динамітом, аби не ушкодити стовпів. Тому заложено ключки з тоненького дроту на балки там, де вони мали бути перетяті, обложено їх із спода тягарями, аби приставали до дерева. Перерізав, чи радше перепаленє дерева відбуло ся незвичайно хутко. По годині і 40 хвилинах від початку сеї операції перерізана деревляна конструкторія упала до ріки.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часі може кождей з неї користати. До дому випозичають ся книжки лише за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—1 рано і від 3—6 по полудни. В неділі і свята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Наука, штука, література.

— **З театру.** «Сибір», драма в 4 актах Габриєлі Запольскої. — Конець. Коли маємо оцінити сю найновішу драму д. Запольскої, то мусимо оцінювати єї 1) з огляду на патріотичну єї тенденцію, а 2) з огляду на єї артистичну вартість. Як патріотична драма не лишає вона собі нічо до бажаня. Серце Поляка може порушити до глибини. Що більше, є в ній деякі місця, що порушують живі струни в серці кожного чоловіка, як ось коли в першім акті Анючкін каже стріляти до безборонних людей. Інша однак річ з єї артистичною стороною. Авторка поставила собі тенденцією змалювати як найчорнішими красками російське правительство, а з другого боку виідеалізувати Поляків і російських мужиків. Отсе єї ціль, до якої стремить не перебираючи в средствах. Накопичене ріжних гідких сцен, обчислених на ефект, карикатуризує цілу штуку.

Типи, виведені в сій драмі, є пристосовані цілком до тенденції авторки. Злоба, хитрість, підступ, злочини — отсе прикмети російських чиновників, російської урядничої суспільности. Ціла драма є так ними переповнена, що нарешті відвертаємо змучені очі і питаємо себе: чи се справді живі люди? Чи можливе се, аби не було між ними ані одного чоловіка? Але сама авторка підсуває нам гадку, де шукати людий: Протиставить крок за кроком сим звірям людяні серця російських мужиків і каторжників. Розуміє ся, що надмір людяности не може разити нікого, але сильні контрасти виведені нарочно систематично один коло одного минають ся із своєю ціллю.

Найреальнійший, найсимпатичнійший і найбільше удачний є тип бродяги. Се тип дикої природи, дитина-плід природи. В ній звучить лише одна струна: стремліне до волі, до свободи. І аби дістати ся на волю, він не перебирає у средствах. Убийства, злочини, все служить йому до цілі. І не разить нас се, що він дусить «деньщика», не разить нас се, що убиває справника і його «ямщика», не разить нас се, як він оповідає про убийства купців і пр... бо ми бачимо, що єї злочини є кладкою, яка веде його до цілі, дає йому свободу, дає спромогу жита на волі. Се тип, що є найяснійшою стороною цілої драми.

Про виставу штуки і гру артистів скажемо

лише те, що не можна собі нічого ліпшого бажати. Майже всі артисти відогрالی свої ролі з таким зрозумінєм, з таким чутєм, що сама гра вистарчить, аби ся драма утримала ся довший час на сцені скарбківського театру. А. К.

Телеґрами.

Відень, 9. грудня. Цісар прийняв вчера на авдиенциях: міністра справ внутрішних, д-ра Кербера і управителя міністерства торговлі, д-ра Стібрала. — Нині прибуде до Відня президент угорських міністрів, Селль. — Вчера відбув ся у цісаря двірський обід на честь вел. князя, Миколая Миколаевича. Взяли в тім участь поміж иньшими достойниками німецький амбасадор, гр. Каїніст і Голуховский. Цісар мав на собі російський, а вел. князь Миколай австрійский мундур.

Петербург, 9. грудня. З нагоди вчерашного торжества св. Юрія, ген. маршалка гр. Гурка іменував цар шефом 14 полку стрільців. — Нерголд заперечує розсвітанім вістям о захитанім становиску і злім стані здоровля міністра фінансів, Віттого. Міністер уділяє авдиенцій і укладає дуже користний бюджет на будучий рік.

МАЛИЙ ФЕЙЛСТОН.

Химери.

(Конець).

«А коли ви самі руководили ся тільки своїм розумом і не дуже добре на ній вийшли, то чому бороните «дуріти» вашій дитині? Може як-раз у тій дурійці молодого серця чекає її щастє, котрого ви, а може бути ваші родичі не могли наперед провидіти своїм розумом. А так, бачите, ваші слова «тільки й мого щастя, що в тобі Іване» — виходять лишень пустою фразою, тим сумнійше, що говорите се мати своїй дитині. Бо чи будете ви, мамо, щасливі, коли я буду у всім годити вашим перестарілим забаганкам? Те саме зробить вам за гроші перший-ліпший бідний невольник...

«Мамо! не маю вже до вас ніякої просьби. Не гризїть ся, се для вас буде ліпше; а для мене... пропало. Я буду далі жити скислим анахоретом, ненавидіти чужих людей, оминати своїх, рідних і близьких. Вже така моя вдача... Дрібний случай зробив колись з мене мізантропа, а новий, недавній — зморозить мою любов до рідної матери... Бо коли моє жите буде тільки мукою, то як можу я любити ту людину, що привела мене на світ. Останньою моею грижою буде те, що в мойому серці не буде сліз, щоб оплакати смерть дорогої матери... Не дивуйте ся мамо, що ви довго-довго не зобачите усмішки на моім лиці... а може, може й ніколи... А коли ви за кілька літ заговорите перший раз до вашого «недоброго» сина, що вас прецінь колись так дуже любив, — не питайте тоді його: «як тобі живеть ся, мій сину? Чи ти щасливий?»

«Він відповість вам тоді: «Я змарнований! І ви тоді загризите ся, певно більше ніж тепер. Деж буде ваше щастє? Ви не переробите на «чоловіка» старого, запеклого мізантропа, що у нього замість серця «тільки кусок мяса». Самі віддураетесь вашого сина і «буде каютє, та вороття не буде». А якийсь недотепний письменник опише трагічну історію нашого дому, прославить себе легким коштом, а за свою сензацийну повість заробить добрі гроші.

«Мої мамо! Як найдете колись отсе моє нісенітне письмо, не беріть його до рук, не читайте. У ній ціла ворожба моєї долі, знаєте, — яка вона. Дай вам Боже, щоб ви колись сьміяли ся з отсих «нісенітниць», коли не враз зі мною, то може бодай самі. Дай Боже, але я не надію ся, щоб воно так було, бо... з мене часом добрий ворожбит... знаю себе вже не від нині...»

Скінчив писати, замкнув свій дневник, вложив його до папірової коробки і сховав на сам спід до скрині...

Г. 16. серпня 1899.

Орест Авдикович.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Накладом

українсько-руської видавничої спілки

вийшли досі:

I. серія: Белетристика.

1. Стефан Ковалів: Девертир . . . брош. 60 опр. 80 кр.
2. Іван Франко: Поєми . . . > 60 > 80 >
3. Ольга Кобилянська: Покора . . . > 50 > 70 >
4. Гю де Мопасан: Дика пані . . . > 45 > 65 >
5. Іван Франко: Полуйка . . . > 50 > 70 >
6. Наталія Кобринська: Дух часу . . . > 60 > 80 >
7. Кнут Гамсун: Голод . . . > 90 > 110 >
8. Леся Українка: Думи і мрії . . . > 60 > 80 >
9. Ст. Ковалів: Громадські промисловці . . . > 60 > 80 >
10. Уїлліам Шекспір: Гамлет, принц данський, переклад А. Куліша виданий з передмовою Др. Івана Франка . . . > 90 > 110 >
11. Генрик Понтюпідан: Із хат . . . > 50 > 70 >

II. серія: Національна бібліотека.

1. К. Кавці: Народність і її початки, з додатком Будзиновського . . . брош. 30 кр.

Адреса: Львів, Чарнецького 26.

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова			6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		1 55	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7:10	з Зимної-води		2 08	6:30	> > > дв. Підзамче	
	7:40	з Янова		2 45	6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8 30	8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче			9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8:05	> > > на дв. головний			9:25	до Янова	
	8:15	з Сокаля, Рави рускої			9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.	
1 30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.			9:53	> > > дв. гол.	
	11:15	з Ярослава і Любачова		10 10	10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова	
1 50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова			12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і свята	
	1:01	з Янова			2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята	
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно			9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2 20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		2 55	—	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ришів	
2 35	5:40	> > > на дв. голов.			3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова			3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
					3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
					3:26	до Брухович	
					5:25	до Ярослава	
Ніч				Ніч			
8 45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		12 50	6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з Іцкан, Сучави			6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята			6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.	
	7:58	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно			7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	8:15	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.			7:10	до Сокаля і Рави рускої	
	8:14	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.			7:20	до Тернополя дворець головний	
	9:21	з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту			7:42	> > > дворець Підзамче	
	9:55	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави			7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
12 30	10:10	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			8:35	> > > 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
	10:08	> > > на дв. голов.			9:10	> > > 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.	
	10:25	з Лавочного (Пешту) Хирова		2 36	10:40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	10:30	зі Скольного, Калуша			10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	12:10	з Підволочиск на дворець Підзамче			11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	3:05	> > > на дворець головний			11:32	> > > дв. Підзамче	
	3:30	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока			4:10	до Кракова (Відня, Берліна)	
2 16	6:00				5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізнич., продає білети всякого рода і розклади їзди.

Ц. К. УПРИВ. ГАЛ. АКЦІЙНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ У ЛЬВОВІ.

ОПОВІЩЕННЯ.

Силою ухвали надзвичайних Загальних Зборів акціонерів ц. к. уприв. галиц. акційного Банку гіпотечного з дня 6. грудня с. р. **побільшає ся акційний капітал банку о 1,400.000 злр. а в. (2,800.000 корон) через видане 7000 нових акцій по 200 злр. (400 корон).**

П. Т. акціонерам банку прислугує право підняти на кожних 5 штук акції

I. нової акції по ціні 280 злр. (560 корон) з купонами, котрих перший платний буде 1. січня 1901 р.

Дробів не узгляднює ся.

Право побору можна виконати від дня 15. грудня 1899 до дня 15. січня 1900 р. включно, по впливі сего речинця **право се рішучо гасне.**

П. Т. акціонери, що хотять користати з сего права, повинні найпізнійше до 15. січня 1900 р. зложити свої акції в касі нашого Закладу, в цілі остемпльованя і заплатити приписану вплату в квоті 280 злр. (560 корон) і належність стемплеву по 2 злр. 50 кр. (5 корон) від штуки.

За вплати, пороблені перед днем 2. січня, боніфікувати будемо 6%, натомість за пізнійші вплати до 15 січня 1900 дочисляти будемо 6%.

П. Т. акціонери можуть перевести сю трансакцію також за посередництвом наших філій в Кракові, Тернополі і Чернівцях.

Львів дня 6. грудня 1899.

Ц. К. УПРИВ. ГАЛИЦЬКИЙ

Акційний Банк Гіпотечний.

В цілі остемпльованя акції вистане предложене плащиків без купонових аркушів.

Передрук не буде плачений.